

Jaké jsou nejčastější **závislosti u nás**

Z hlediska ambulantní psychiatrické péče je na prvním místě a drogou číslo jedna alkohol.

U nás se kombinuje několik druhů této závislosti: kořalečná, pивní a vinná. Alarmující je fakt, že k alkoholu se dostávají stále nižší ročníky dětí a dospívajících a že se účinek alkoholu ve společnosti podceňuje. Stejným způsobem se bagatelizuje i droga zvaná konopí (tráva). Naše země patří k oblastem s nejvyšší spotřebou této látky v Evropě. Zavádějící je informace o léčivých účincích a jeho užití patří do rukou odborníka. V poslední době se mluví i o závislosti, tzv. křečkování. Tato závislost spadá pod takzvané „nelátkové“ závislosti. Jedná se o hromadění věcí, nadbytečných a zbytečných. Stručně řečeno: člověk sbírá zcela nepotřebné věci, ví to, ale není schopen tomu zabránit. Takové stavy se objevují i u stařeckých demencí.

Závislostí je mnoho druhů. Závislost může vzniknout prakticky na čemkoli, stejně jako existuje i závislost na osobách a movitých věcech, na suvenýrech a samozřejmě na různých drogách a léčivech. A na tabákových výrobcích. Před rokem 1989 odpovědná

místa tvrdila, že si odborníci vymýšlejí, když poukazují na narůstající nebezpečí drogových závislostí, protože u nás nemohou být! Důvod byl jednoduchý: nemáme nezaměstnanost (jako by požívání drog bylo jen záležitostí nezaměstnanosti!). Přitom

mnohé náhražkové drogy se u nás vyráběly ve velkém, jako třeba z léku Alnagon. Dnes je postoj k drogám hodně liberální, což často vede k podcenění nebezpečí. V Praze a ve větších městech je přitom větší dostupnost velkého spektra drog, než je tomu na venkově. Velká závislost je na kokainu, pervitinu a samozřejmě i heroinu. Objevují se zneužívaná léčiva z veterinární medicíny. Z okruhu dalších závislostí lze zmínit i závislost na příjmu mobilního signálu a na počítačích (a to již i u dětí školního věku). Drogová závislost již neodmyslitelně patří do negativních známek naší civilizace.

Váš MUDr. Jan Cimický, CSc.

Jazyk: nástroj k uchopení světa a sociální lepidlo

Dítě potřebuje mít jazyk, aby mohlo myslet. Aby si mohlo osvojit jazyk, musí s ním od raného věku přicházet do intenzivního kontaktu. Pokud dítě může svými smysly vnímat jazyk bez překážek, naučí se ho během prvních pár let života „tak nějak samo“ a stejně tak si „samo od sebe“ osvojí řadu dalších pohybových, uměleckých ale i sociálních a rozumových dovedností. Co se stane, když dítě jazyk, který ho obklopuje, nemůže vnímat vůbec nebo jen omezeně? Jazykový vývoj dítěte je jiný. Odborníci používají termíny zpomalený, zvláštní, nestandardní, omezený. A jak je to s celkovým vývojem takového dítěte? Člověk je tvor sociální, a tak se přirozeně a plně může rozvíjet pouze v přirozeném prostředí s plnohodnotnými podněty včetně podnětů jazykových. Problémy v jazykovém a komunikačním vývoji tak s sebou vždy přináší problémy v oblastech dalších. Většina rodičů se proto velmi snaží, tráví s dítětem mnoho hodin jazykovými a komunikačními cvičeními, neobyčejnou energii věnují pilování logopedie, rodiče i děti to stojí obrovské úsilí a nepředstavitelné množství času. Času, který děti v tomto věku běžně věnují rozvíjení ostatních dovedností – motorických, uměleckých, sociálních,

vědomostních a dalších. Původní jazykové a komunikační hendikepy sice u těchto dětí bývají nakonec někdy dokonale kompenzovány, ale na úkor rozvoje v ostatních oblastech osobnosti, dá se říci, že v některých případech „na úkor dětství“. Jak z toho ven?

Řekli jsme si, že člověk se přirozeně a plně může rozvíjet pouze ve společnosti a komunikaci lidí, kteří jej obklopují a měla by být pro něj bez překážek vnímatelná a srozumitelná. Pokud dítě nemůže plnohodnotně vnímat mluvený jazyk jen proto, že ho neslyší, nebo ho slyší „málo“, má stále možnost bez omezení vnímat jazyk, který vidí, tj. jazyk znakový. V takovém případě se může ve všech oblastech vyvíjet zcela standardně jako jeho vrstevníci. Je přitom zapotřebí dodržet dvě zásady: a) přístup k jazyku musí být dítěti umožněn od co nejučtějšího věku a musí ho používat co nejvíce osob v jeho okolí, b) dítě musí být vystaveno „opravdovému“ jazyku se všemi jeho pravidly a specifiky, což v našem prostředí znamená českému znakovému jazyku (ne mixům českého znakového jazyka s jinými jazyky nebo komunikačními systémy).

Mgr. Andrea Hudáková, Ph.D.